

Θέμα 20ο: Σάββατο 19 / Κυριακή 20 Μαρτίου 2022

ΟΤΑΝ ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΗΡΩΕΣ

ΔΙΗΓΗΣΗ

Διαβάζουμε τη διήγηση από το άρθρο «Όταν οι μαθητές γίνονται ήρωες» - Περιοδ. «Προς την Νίκη», τ. Μαρτίου 2009, σελ. 90-91).

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Μεγαλειώδη και συγκινητικά τα όσα ακούσαμε. Συγχρόνως όμως και τόσο διδακτικά. Ας μην ξεχνάμε πως οι νέοι αυτοί, οι Ιερολοχίτες ήταν στην ίδια περίπου ηλικία με εσάς. Τι μας διδάσκει το παράδειγμα αυτών των παιδιών; (...)

Να έχουμε κι εμείς στις καρδιές μας θερμή αγάπη για την Ελλάδα. Μην προσέχουμε πώς σκέφτονται και πώς φέρονται ορισμένοι νέοι σήμερα γύρω από το θέμα αυτό. Για πολλούς νέους στις ημέρες μας δεν χτυπά η καρδιά για αγάπη προς την Πατρίδα όπως παλιότερα. Ο πατριωτισμός είναι γι' αυτούς πράγμα χωρίς αξία. Δεν τους συγκινεί η σκέψη ότι είμαστε Έλληνες. Μην επηρεαζόμαστε από αυτούς. Εμάς, γνήσια Ελληνόπουλα, να μας συγκινεί και ενθουσιάζει η έννοια της Πατρίδας. Μην λησμονούμε ότι μας αξίωσε ο Κύριος να γεννηθούμε παιδιά μιας εξαιρετικά τιμημένης πατρίδας. Το χώμα της είναι ποτισμένο με αίμα ηρώων και αγίων μαρτύρων. Ε, λοιπόν, αυτήν την Πατρίδα, την Ελλάδα μας, να την αγαπούμε πολύ. Να είμαστε έτοιμοι να θυσιάσουμε γι' αυτήν όπως και οι νεαροί Ιερολοχίτες.

2. Στους σημερινούς καιρούς πώς θα εκφράσουμε την αγάπη μας προς την Ελλάδα; (...)

- α. Να μελετάμε την ιστορία μας
- β. Να τηρούμε τα έθιμα και τις παραδόσεις του έθνους μας
- γ. Να παραμείνουμε πιστοί στην Ορθόδοξη Εκκλησία μας που αιώνες τώρα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη ζωή του έθνους μας.
- δ. Να αντιστεκόμαστε σε κάθε εχθρό που θέλει να προσβάλλει την υπόσταση του έθνους μας.

3. Ποιος είναι ο πιο ύπουλος εχθρός; Αυτός που απειλεί και σήμερα την πατρίδα μας; (...)

Το ηθικό κακό, η ηθική σαπίλα είναι χειρότερος εχθρός από οποιονδήποτε άλλο. Γκρεμίζει τα ηθικά θεμέλια της Πατρίδας. Ο λόγος του Θεού ισχύει πάντα: «Δικαιοσύνη ύψοῖ ἔθνη, ἔλασσο νοῦσι δὲ φυλάς ἁμαρτίαι» (Παροιμ. ιδ' 34), δηλαδή, η αρετή εξυψώνει τα έθνη, ενώ οι αμαρτίες και οι αδικίες ελαττώνουν και εξαλείφουν ολόκληρους λαούς. Επομένως ο αγώνας που κάνουμε εμείς κατά του κακού, της διαφθοράς, της αμαρτίας, τόσο στον εαυτό μας,

όσο και στους άλλους έχει ευεργετικό αντίκτυπο στο Έθνος, στην Ελλάδα μας ολόκληρη, είναι δείγμα της αγάπης προς την Πατρίδα.

4. Αλλά ένας τέτοιος αγώνας κατά του ηθικού κακού πότε είναι καλά τοποθετημένος και προσφέρει ελπίδες επιτυχίας; (...)

Όταν στηρίζεται στη μοναδική στέρεη βάση, στην πίστη. «Μάχεσθε υπέρ Πίστεως και Πατρίδος» ήταν το σύνθημα που έδωσε ο δάσκαλος στους νεαρούς μαθητές του. Αυτό ήταν το σύνθημα και όλων των αγωνιστών του 1821. Πρότασαν το «υπέρ Πίστεως» γιατί η Πίστη είναι το απαραίτητο θεμέλιο της Πατρίδας. Δεν μπορούμε να είμαστε γνήσιοι πατριώτες, αν δεν αγωνιζόμαστε να ζούμε ως καλοί χριστιανοί. Η ορθόδοξη πίστη και η συνέπεια στη χριστιανική μας ζωή αποτελούν εγγύηση για έναν αγνό πατριωτισμό και μας προφυλάσσουν από ακραίους εθνικισμούς και φανατικές εξάρσεις.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος έλεγε: «Τήν πατρίδα τίμησον και τῇ αρετῇ βοήθησον αὐτῇ». Αυτό είναι και το δικό μας χρέος. Να τιμάμε και να αγαπάμε την Πατρίδα μας και να την βοηθάμε με την ενάρετη ζωή μας. Ως χριστιανοί έχουμε τις καλύτερες προϋποθέσεις για μια ουσιαστική προσφορά στην Πατρίδα μας, την Ελλάδα. Πρέπει να το πιστεύουμε αυτό. Ας αφήνουμε τα ηρωικά παραδείγματα των ηρώων να μας εμπνέουν. Ας εργαζόμαστε στερεωμένοι στη βάση της Πίστεως του Χριστού μας, να φανούμε αντάξιοί τους. Ας αγωνιζόμαστε καθημερινά για μια Ελλάδα όπου θα λάμπει πάντα το φως του Χριστού!

ΣΥΝΘΗΜΑ: «Τήν πατρίδα τίμησον και τῇ αρετῇ βοήθησον αὐτῇ»

Α. Κάλβου

Ἐἰς τὸν Ἱερόν Λόγον (Ἐπιλογία)

Ἄς μὴ βροῦν ποτὲ τὸ σύννεφον, καὶ ὁ ἀνεῖμος τὸ γόμφα τὸ μακάριον ποὺ σὰς σκεπάσει.

Ἦ γνώσια τῆς Ἑλλάδος τέκνα ψυγαὶ ποὺ ἐπέσαιτε εἰς τὸν ἀγῶνα ἀνδρείως, τᾶμα ἐλεγκτῶν Ἡρώων, κατᾶγμα νέον.

Ἦ Ἕλληνες τῆς πατρίδος καὶ τῶν προγόνων ἄξιοι Ἕλληνες σὲς, πὸς ἦθελαν ἀπὸ σὰς προκριθεῖν* ἄδοξος τάφος

Αὐτὸ ἀφ' οὗ τὴν ἀρχαίαν πορφυρίδα** καὶ σκῆπτρον, δώσωμεν τῆς Ἑλλάδος, θέλει φέρειν τὰ τέκνα τῆς πᾶσα μητέρα.

Καὶ δακρυγένοια θέλει τὴν ἱερὰν φιλησι κόνιν, καὶ εἰπεῖν Ἰὼν ἔνδοξον Λόγον, τέκνα, μιμήσατε, Λόγον Ἡρώων.

* Πὸς ἦθελε προκριθεῖν: πὸς μποροῦσατε νὰ προτιμήσατε

** Πορφυρίδα: τὸ βασιλικὸ ἔνδυμα

Μόλις τελειώσουν, ἕνας-ἕνας ὄλοι οἱ μαθητὲς ἀπά- ζονται τὸν ἄξιο δάσκαλο καὶ ξεκινοῦν γιὰ τὴ μεγάλη ἀποστολή. Κοντὰ τους κι ὁ ἥρωας δάσκαλος, ὁ ὁποῖος τὴν ἴδια ὥρα ἔλασε τὴν ἱστορικὴ σχολή κι ἔβγαλε μαζί τους!

Οἱ νεαροὶ μαθητὲς τρέχουν νὰ πολεμήσουν στὸ πλεον-ρό τοῦ ἀρχηγοῦ, τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου. Στὸ δρόμο τραγοῦν τὸ δικὸ τους θούριο:

«Φίλοι μου συμπατριώταί, δοῦλοι νῆμεθα ὡς ποτε,

τῶν ἀρχείων Μουσουλιμάνων, τῆς Ἑλλάδος τῶν τυράννων».

Ἦ οἱ εἶναι ἀποφασισμένοι νὰ ὑπερηγήσουν τὴν πα- τρίδα μέχρι θανάτου.

Ἦ Ὑψηλάντης μὲ τοὺς μαθητὲς αὐτοὺς καὶ ἀρκετοὺς ἄλλους ἐβελοντὲς νέους σχημάτισε ἕνα εἰδικὸ σῶμα, τὸ ὁποῖο θ' ἀποτελοῦσε τὴν ψυχὴ τοῦ στρατοῦ του. Τὸ ὄνομασε «Ἱερό Λόγος» γιὰ νὰ θυμίζει τὸν ἱερό λόγο τῶν ἀρχαίων Θηβῶν. Αὐτὸ ἦταν τὸ πρῶτο σῶμα τακτικῶ ἑλληνικῶ στρατοῦ ποὺ ὀργανώθηκε γιὰ τὴν ἐπανά- σταση τοῦ 1821⁴. Καὶ στὸ σῶμα αὐτὸ πρωταγωνι- στοῦσαν νεαροὶ μαθητὲς! Μαθητὲς ποὺ, ἂν καὶ δὲν ἔ- χαν τὴν ἐμπειρία καὶ τὴν ἀσκησι ἐτοιμοπόλεμον ἀν- δρῶν, δὲν ὑπέστεισαν σὲ ἠρωισμό καὶ αὐταπείνηση.

Τραγὴ ἀποδείχῃ ἡ μάχη τοῦ Δαραγατανίου, ἡ ὁποία παρὰ τὴν τραγικὴ της κατάληξη φανέρωσε τὸ γενναῖο καὶ ἄκακτο φρόνημα τῶν νεαρῶν Ἱερολογιτῶν. Ἐκεῖ οἱ μόλις 500 ἔφηβοι ἦρθαν ἀντιμέτωποι μὲ τοιοκτῶ στρατὸ καὶ ἱππικὸ τετραπλάσιο σὲ ἀριθμὸ ἀνδρῶν. Παρ' ὅλα αὐτὰ δὲν λύγισαν, οὔτε ἐγκατέλειψαν τὴ μάχη.

– Παραδοθεῖται! Σᾶς ἐγγυώμαι τὴ ζωὴ, φώναξε ὁ ἀρχηγὸς τῶν Τούρκων.

– Οἱ Ἕλληνες δὲν παραδίνονται, ἀπαντοῦσαν μὲ μιὰ φωνὴ οἱ Ἱερολογίτες⁵.

Καὶ πράγματι, ὄλοι ἀντιστάθηκαν μὲ γενναῖότητα καὶ καρτερία μέχρι τέλους. Οἱ περισσότεροὶ ἔπεσαν στὸ πεδίο τῆς μάχης πολέμωτας ἐπ'αἰῶς τοῦ ὀνόματος ποὺ ἔφερε τὸ τᾶγμα τους. Οἱ μαθητὲς τοῦ «Ἱεροῦ Λόγου» μὲ τὴ θυσία τους κέρδησαν τὸ στεφάνι τῆς ἀθανασίας. Ἀναδείχθηκαν ἄξια παιδιὰ τῆς Ἑλλάδος!

3. Περισσότερα γιὰ τὴ μεγάλη αἰτιή μορφή τοῦ δασκάλου τοῦ Ἱε- ροῦ, Γεωργίου Τεννετίου, βλ. στὸ βιβλίο: Ἀρτέμις Π. Μεγάλη (Χλόη Ἀρχαίου), Ἀμφιβολημένη Λευτεριά, Τόμος Α', σελ. 202-220.

4. Διονυσίου Α. Κόζακων, Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση, τόμος πρῶτος, Ἀθήνα 1956, σελ. 117.

5. Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, τόμος Β', Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν, Ἀθήνα 1975, σελ. 54-55.

Φεβρουάριος 1821. Στὸ ἑλληνικὸ σχολεῖο τοῦ Βου- κορεστίου ἡ ἀτίμωσια εἶναι ἠλεκτρισμένη.

Ἡ εἶδηση γιὰ τὴν κηρυχὴ τῆς ἐπανάστασης οὔτὴ Μολδοβλαχία¹ μὲ ἀρχηγὸ τὸν Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντη προ- καλεῖ σὲ μικροὺς καὶ μεγάλους πατριωτικὴ ἔραση καὶ ἀ- συναρτάτη ἐνθουσιασμό. Ἦ αὐτὴν τὴν ὥρα τὸ πρόγραμμα τοῦ σχολείου γράφει Ἀρχαῖα Ἑλληνικά κι ὁ καθηγητὴς Γεωργίος Γεννάδιος, ἕνας φημισμένος δάσκαλος καὶ φλο- γερὸς Ἕλληνας πατριώτης, ἔχει ἀνέβει στὴν ἔδρα. Ἀρχίζει νὰ διδάσκει τὸν Πανηγυρικὸ τοῦ Ἰσοκράτη. Κάποια στιγμὴ ὁμοῦ σταματᾷ. Ἡ συγκίνησή του δὲν τοῦ ἐπιτρέπει νὰ συ- νεχίσῃ τὸ μάθημα. Στέλνει ἕνα μαθητὴ νὰ κλείσει καλὰ τὴν ἀφηγητὴ τὴ δόξα τῆς Ἑλλάδος, ὅταν ἔλαμπε ὁ ἥλιος τῆς πόρτα κι ἔπειτα ἀρχίζει μὲ μιὰ ἀπερῆραστη ξέση ψυχῆς νὰ ἀφηγητὴ τὴ δόξα τῆς Ἑλλάδος, ὅταν ἔλαμπε ὁ ἥλιος τῆς ἐλευθερίας, καὶ πὸς, κατήγησε τὴν πύραυλο κατὰ ἀπὸ ζυγὸ δουλείας. Ὅταν προσφέρει τίς λέξεις πατριδα καὶ ἐλευθερία, δακρύζει. Ἦ φωνὴ τοῦ διακόπτεται ἀπὸτομα. Τὰ μάτια του ἔχουν βουρξοῦσι. Οἱ μαθητὲς ἔσπυον σὲ χειροκροτήματα. Τότε ὁ φωτισμένος δάσκαλος στρέφεται στὸς μαθητὲς του καὶ μὲ τὸν ἐπιβλητικὸ τοῦ ἀπευθίνει τὸ ἠρωικὸ κάλεσμα:

«Παιδιά μου², ἦθε ἡ ὥρα νὰ δεῖξετε πρὸς τὸν κόσμο, ὁ ὁποῖος σὰς κοιτάει, καὶ πρὸς τὴν πατρίδα, ἡ ὁποία ἐλπίζει ἀπὸ σὰς, ὅτι εἴσατε γνήσια τέκνα τῆς ἧλαθε ἡ ὥρα νὰ δεῖξετε τὴν εὐγνωμοσύνη σας πρὸς τὴν Πατρίδα, ἡ ὁποία σὰς γεν- νησε, (...) καὶ νὰ προσφέρετε τὴ ζωὴ σας ὑπὲρ αὐτῆς.

» Ἦ Πατρίδα (...), ἀφοῦ πρῶτα σὰς ἔδωσε τὴ ζωὴ, τὴν ὡς πρῶτον εἶναι ἀθανασία. Προῶνοι καὶ πατέρες τριῶν χιλιάδων χρόνων, ἦρωες, μάρτυρες, σοφοί, στρατηλάτες, σὰς κοιτᾶζουν ἀπὸ τὸν οὐρανὸ γιὰ νὰ δοῦν ἂν θὰ φανεί- τε ἄξιοι αὐτῶν καὶ τῆς Πατρίδος. Τὸν Θεομιστῶν, τοῦ Μισαθῶνος, τῆς Σαλαμίνας καὶ τῶν Πλαταιῶν οἱ ψυχῆς σὰς νεύουν καὶ σὰς ἐνθαρρύνουν. Τοῦ Ἱεροῦ Λόγου τῶν Ἡθῶν οἱ ἀδελφοὶ σὰς σὰς φωτίζουν. Μὴ μᾶς ἀτιμώσατε! Μιμηθεῖτε μᾶς! (...) Τεσσαῶν αἰῶνων τοιοκτῶ ἠρω- ἐς καὶ μάρτυρες, ἡ ἀθάνατη κληρονομία, ἱεράρχες, ἀρχον- τες, ποσοτοί, δασκάλοι, ναυτικοὶ σὰς φωτίζουν. Μά- γηθε ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος! Τὸν ἀρχαίων Ἀθηνῶν οἱ νέοι σὰς ποσοκαλοῦν νὰ ὀρμισθεῖτε τὸν ὄρκο ἐκεῖνων. Γονατίστε καὶ ὀρμισθεῖτε».

Στὴν τάξη ἐπικρατεῖ ἱερὴ σιγή. Ὅλοι οἱ μαθητὲς γονα- τίζουν καὶ μὲ δέος ἀρχίζουν νὰ ἀπαγγέλλουν τὸν ἀρχαῖο ὄρκο: «Οἱ κατασιγῶν ὅπλα τὰ ἱερά ... ἄφωτο δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν ἱερῶν καὶ ὑπὲρ ὁσίων καὶ μόνος καὶ μετὰ πολλῶν...».

1. Μολδοβλαχία = ἡ σημερινὴ Ρουμανία

2. Ὁ λόγος τοῦ Γ. Γεννάδιου ὁ ὁποῖος παρατίθεται ἐδῶ σὲ ἀπλοποιημένη γλώσσα, βρῆσκαται δημοσιευμένος στὸ Νεώτερον Ἑργασιατικὸν Ἀεθῶν, ἐκδ. Ἡλιος, Τόμος Ε' εἰς λ. Γεννάδιος, σ.84-85.

Σκηνὲς ἀπὸ τὴν Ἑθνικὴ μας Ἱστορία

“Ὅταν οἱ μαθητὲς γίνονται ἥρωες..”

